

Sammanfattning

I betänkandet tillstyrker utskottet regeringens förslag om bl.a. uppmjukningar i regelsystemet för exportbutiker, omläggning av skatten på kärnkraftsel från en produktionsskatt till en effektskatt samt att utvidga industrins energiskattenedsättning till jordbruket. Utskottet avstyrker de motioner som har väckts i ärendet.

Vid betänkandet fogas sju reservationer (m, kd, c, fp) och ett särskilt yttrande (fp).

Propositionen

Regeringen (Finansdepartementet) föreslår i proposition 1999/2000:105 att riksdagen antar de i propositionen framlagda förslagen till

1. lag om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer,
2. lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter,
3. lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624),
4. lag om ändring i lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
5. lag om ändring i lagen (1972:820) om skatt på spel,
6. lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343),
7. lag om ändring i lagen (1984:409) om skatt på gödselmedel,
8. lag om ändring i lagen (1985:146) om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter,
9. lag om ändring i fordonsskattelagen (1988:327),
10. lag om ändring i tullregisterlagen (1990:137),
11. lag om ändring i lagen (1990:676) om skatt på ränta på skogskontomedel m.m.,
12. lag om ändring i lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister,
13. lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200),
14. lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import,
15. lag om ändring i lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
16. lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
17. lag om ändring i lagen (1994:1565) om beskattning av viss privatinförsel,
18. lag om ändring i alkohollagen (1994:1738),

19. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,
20. lag om ändring i lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting,
21. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:438),
22. lag om ändring i lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon,
23. lag om ändring i lagen (1998:189) om förhandsbesked i skattefrågor,
24. lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och mineraloljeprodukter,
25. lag om ändring i lagen (1999:445) om exportbutiker,
26. lag om upphävande av vissa lagar om lagerskatt på bränslen,
27. lag om upphävande av lagen (1994:40) om tillfällig kompensation för viss energiskatt.

Genom en ändring i lagen (1999:445) om exportbutiker förtydligas att kravet att verksamheten i en exportbutik skall bedrivas av en godkänd upplagshavare enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt och lagen (1994:1564) om alkoholskatt, endast gäller i fall alkohol- eller tobaksvaror säljs i butiken. Det är endast i sådana fall butiken skall vara ett godkänt skatteupplag enligt dessa lagar. Vidare föreslås det bli tillåtet att i exportbutikerna sälja andra beskattade varor än alkoholdrycker till EU-resenärer. Leveranser av varor som ingår i exportbutikssortiment skall kunna ske mervärdesskattefritt till exportbutikerna även om varorna senare kommer att säljas med mervärdesskatt till EU-resenärer.

I propositionen föreslås att skattefrihet skall gälla för alkohol- och tobaksvaror som provianterats utan skatt och som därefter förstörts genom olyckshändelse eller force majeure. Ändringen utgör en anpassning till vad som gäller i Danmark och Finland.

I propositionen föreslås också lagändringar i anledning av riksdagens beslut om att punktskatteverksamheten organisatoriskt skall föras över till Riksskatteverket.

Den nuvarande produktionsskatten på kärnkraft läggs om till en effektskatt som baseras på den termiska effekten i kärnkraftsreaktorerna. Omläggningen från en rörlig skatt till en fast skatt är avsedd att minska risken för snedvridningar i elproduktionssystemet. Skatteintäkterna antas bli i stort sett oförändrade.

För personbilar och lätta bussar med en tjänstevikt om högst 2 470 kilogram samt lätta lastbilar med en tjänstevikt om högst 1 275 kilogram som uppfyller kraven för miljöklass 1 enligt 2 a § bilavgaslagen (1986:1386) föreslås en skattelättnad i fordonsskattelagen (1988:327). Skattelättnad ges med 3 500 kronor om skatteplikt inträder för första gången under år 2000 och med 1 500 kronor om skatteplikt inträder för första gången under år 2001. För personbilar och lätta bussar med en tjänstevikt överstigande 2 470 kilogram samt lätta lastbilar med en tjänstevikt överstigande 1 275 kilogram som uppfyller kraven för miljöklass 1 enligt 2 a § bilavgaslagen föreslås en skattelättnad i fordonsskattelagen med 3 500 kronor om skatteplikt inträder för första gången under år 2001 och med 1 500 kronor om skatteplikt inträder för första gången under år 2002.

Ett avtal mellan Sverige och övriga länder i EU som tar ut en vägavgift föranleder att det i lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon införs en bestämmelse om att det tas ut en 50 procent lägre vägavgift under två års tid för grekiska tunga fordon. Det föreslås också att det införs en möjlighet till nedsättning av obetald vägavgift när vägavgiftsplikt upphört, innebärande att det endast är vägavgift för den tid fordonet varit avgiftspliktigt som skall utkrävas. Vidare föreslås att vägavgiften även kan sättas ned när ett fordons beskaffenhet ändras så att avgift skall tas ut med annat belopp. Slutligen föreslås att återbetalning av vägavgift sker från tidpunkten när avgiftsplikten upphörde och inte som för närvarande från tidpunkten när vägavgiftsbeviset kom in till beskattningsmyndigheten.

Regeringen har i budgetpropositionen för år 2000 aviserat att jordbruket från och med den 1 juli 2000 skall ges samma reduktion av energi- och koldioxidskatterna som industrin och växthusnäringen för närvarande för förbrukning av el och bränslen för uppvärmning. I propositionen behandlas lagstiftningsfrågor i anledning av denna omläggning.

Företag som bedriver jord-, skogs- och vattenbruksverksamhet föreslås omfattas av skattelättnaderna. Företagen får del av skattelättnaderna för bränslen och el genom att ansöka om återbetalning av skatt. Återbetalningen av skatt på bränslen sker per kalenderkvartal. De villkor som i dag gäller för industrin föreslås tillämpas även för jord-, skogs- och vattenbruksverksamheterna, dvs. rätt till återbetalning föreligger endast när ersättningen för ett kalenderkvartal uppgår till minst 1 000 kr. För skatten på el föreslås som huvudregel att återbetalningen sker på årsbasis, med möjlighet för företag med förbrukning i större omfattning att få återbetalning kvartalsvis. Vad gäller återbetalning av elskatt införs det en administrativ gräns, som innebär att endast den del av skattebeloppet som överstiger 1 000 kr per år betalas tillbaka.

Lagförslagen

De vid propositionen fogade lagförslagen framgår av bilaga 1.

Motionerna

1999/2000:Sk22 av Carl G Nilsson och Lars Björkman (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om omfattningen av skattebefrielsen.

1999/2000:Sk23 av Rolf Kenneryd m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att även den som förbrukar lite el och olja måste få en rimlig möjlighet att kunna ta del av skattenedsättningen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ingen gräns för nedsättningen av elskatt skall införas,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att nedsättningen av elskatten bör ske genom ett försäkranssystem,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att det inte är motiverat med någon gränssättning för att få ta del av nedsättningen av eldningsoljeskatten,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att nedsättningen av eldningsoljeskatten bör ske genom ett försäkranssystem,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att nedjustera dieselskatten eller på annat sätt kompensera svenskt lantbruk för den i jämförelse med konkurrentländerna högre skatten på diesel.

1999/2000:Sk24 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar om borttagning av kvantitetsbegränsningen för obeskattad alkohol och tobak för tredjelandsresenärer i enlighet med vad som anförts i motionen,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avskaffande av detaljhandelsmonopolet vad gäller exportbutiker,

3. att riksdagen beslutar om att skattefrihet för proviantvaror skall gälla vid stöld i enlighet med vad som anförts i motionen,

4. att riksdagen avslår omläggningen av produktionsskatten p kärnkraftsel till effektskatt i enlighet med vad som anförts i motionen,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sänkt skatt på kärnkraftsel,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om slopad avgift på kväve i handelsgödsel,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sänkt skatt till 53 öre på diesel i arbetsredskap som används i jord- och skogsbruk samt i entreprenadmaskiner,

8. att riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till deklarationsmetod för skattereduktion av jordbrukets energiskatter i enlighet med vad som anförts i motionen.

1999/2000:Sk25 av Kenneth Lantz m.fl. (kd) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att avvisa förslaget om effektskatt på kärnkraftsel,

2. att riksdagen beslutar om en skattelättnad för jordbruksnäringen med 330 miljoner räknat på helår avseende el- och eldningsoljebeskattningen i enlighet med beräkningarna i budgetpropositionen för år 2000,

3. att riksdagen begär att regeringen återkommer med lagförslag i syfte att kooperativa företag inom trädgårdsnäringen ej skall missgynnas ur energi-skattehänseende,

4. att riksdagen, med avseende på skattelättnader på bränslen, beslutar om ett försäkranssystem i stället för det föreslagna återbetalningssystemet,

5. att riksdagen, i det fall återbetalningssystem införs, beslutar i enlighet med vad som anförts i motionen att ej införa någon beloppsgräns och att de som så önskar skall få återbetalning kvartalsvis,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om beloppsgräns,

Ärendets beredning

Tillsammans med miljö- och jordbruksutskottet genomförde skatteutskottet den 6 april 2000 en offentlig utfrågning angående jordbrukets miljö- och energiskatter. I utfrågningen deltog representanter för bl.a. Finans- och Jordbruksdepartementen, Statens jordbruksverk, Naturvårdsverket, Riksrevisionsverket, Livsmedelsekonomiska institutet, Sveriges Lantbruksuniversitet, Svenska Naturskyddsföreningen och Lantbrukarnas Riksförbund. Utskrifter från utfrågningen finns hos skatteutskottets och miljö- och jordbruksutskottets kanslier.

Miljö- och Jordbruksutskottet har yttrat sig i ärendet. Yttrandet, 1999/2000:MJU5y, har fogats som bilaga 2 till detta betänkande.

Utskottet

Justeringar i regelsystemet för exportbutiker

Gällande rätt

I en exportbutik får obeskattade gemenskapsvaror säljas till flygpassagerare som reser till en plats utanför EG:s skatteområde. Annan försäljning får inte ske. Butiken får inte sälja beskattade varor till resenärer till andra medlemsländer. Det varusortiment som får säljas skattefritt i exportbutikerna, det s.k. exportbutikssortimentet, är begränsat till alkoholvaror, tobaksvaror, parfym m.m., choklad och konfektyrvaror. För alkohol och tobaksvaror är försäljningen dessutom begränsad till vissa kvantiteter för varje resande. Dessa regler finns i lagen (1999:445) om exportbutiker.

Gällande regler innebär också att verksamheten i exportbutik skall bedrivas av en godkänd upplagshavare enligt lagen (1994:1563) om tobaksskatt och lagen (1994:1564) om alkoholskatt. Vidare skall butiken vara ett godkänt skatteupplag enligt samma lagar. Syftet med dessa krav var att dels skapa goda kontrollmöjligheter, dels möjliggöra för den som bedriver verksamheten att ta emot och lagra varor skattefritt.

Propositionen

I propositionen konstateras att kravet på att en exportbutik skall vara godkänd som skatteupplag och förbudet mot att i butiken sälja beskattade varor till EU-resenärer skapar problem för de näringsidkare som driver exportbutiker. Beskattade och obeskattade varor kan inte bjudas ut till försäljning i samma butik, vilket gör det svårt för näringsidkarna att organisera verksamheten på ett från kommersiell synpunkt effektivt sätt.

I propositionen föreslås att kraven på att verksamheten skall bedrivas av en godkänd upplagshavare och att exportbutiken skall vara ett godkänt skatteupplag bara skall gälla i de fall då alkohol- eller tobaksvaror säljs i butiken. Reglerna ändras enligt förslaget också så att beskattade – med

undantag för alkoholdrycker, som enligt alkohollagen (1994:1738) får säljas beskattade enbart av Systembolaget – skall kunna säljas också i exportbutiker. För att göra systemet ännu enklare föreslås också att leveranser av varor som ingår i exportbutikssortimentet skall kunna ske mervärdesskattefritt till exportbutiken även om varorna senare skall säljas med mervärdesskatt till EU-resenärer.

När det gäller kontrollaspekterna medför förslaget att obeskattade alkohol- och tobaksvaror kommer att förvaras i ett skatteupplag tillsammans med andra varor. Eftersom dessa andra varor helt saknar koppling till lagarna om skatt på alkohol och tobak finns det dock enligt propositionen inget som direkt talar för att en sådan ordning skulle försvåra kontrollen av de alkohol- och tobaksvaror som förvaras i upplaget.

Motionen

I motion Sk24 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m) föreslås ytterligare ett par förändringar i regelsystemet för exportbutiker. Enligt yrkande 1 i motionen skall riksdagen ta bort den gällande kvantitetsbegränsningen för skattefri försäljning av alkohol och tobak till tredjelandsresenärer, eftersom dessa inköp inte bör styras av svenska införselregler. Det måste enligt motionen vara upp till var och en att själv hålla sig inom de för respektive land tillåtna kvantiteterna av alkohol och tobak. Yrkande 2 i samma motion innehåller ett förslag om att detaljhandelsmonopolet för alkohol skall avvecklas vad gäller exportbutikerna. Detta skulle möjliggöra för exportbutikerna att sälja öl, vin och sprit också till resenärer inom EU. Om därtill de höga svenska alkoholskatterna sänks blir de svenska exportbutikerna enligt motionen mer jämställda i konkurrensen med andra länders flygplatsbutiker.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning att reglerna för försäljning i exportbutik bör mjukas upp i de hänseenden som propositionen avser. När det gäller de mer långtgående regelförändringar som föreslås i motionen vill utskottet framhålla följande.

Vid tillkomsten av 1999 års lag om exportbutiker framhölls som skäl för de kvantitativa begränsningarna för alkohol och tobak att dessa dels skulle möjliggöra kontroll i efterhand av försäljningen, dels att flertalet länder tillämpar importrestriktioner (prop. 1998/99:86, s. 69). Det framgår av den nu aktuella propositionen att regeringen för närvarande inte är beredd att ompröva begränsningarna. Utskottet har inte någon annan uppfattning i frågan och avstyrker motion Sk24 yrkande 1. Utskottet avstyrker även yrkande 2 i samma motion om att öppna möjlighet till att sälja beskattade alkoholvaror i exportbutik. Som motionärerna påpekar skulle detta kräva en ändring av alkohollagens bestämmelser om detaljhandelsmonopolet, vilket utskottet inte kan ställa sig bakom. Frågan om nivån på de svenska alkoholskatterna behandlar utskottet i annat sammanhang.

Gällande rätt

Enligt lagen (1999:446) om proviantering av fartyg och luftfartyg får den som beviljats tillstånd proviantera obeskattade alkohol- och tobaksvaror för förbrukning ombord vid resa till utländsk ort. Skattefri proviantering får även ske för försäljning ombord vid resa till tredje land. En tillståndshavare som provianterat skattefritt blir dock skattskyldig om varorna används för annat ändamål än det som var förutsättningen för skattefriheten. Skattskyldighet uppkommer vid varje situation som inte täcks av de skattefria ändamålen. Att varor säljs i en butik på en EU-intern resa innebär således att skattskyldighet inträder. Även svinn eller stölder av resande eller personal utlöser beskattning. Detsamma gäller om varor förstörs genom en olyckshändelse eller force majeure.

Propositionen

I propositionen föreslås att skattefrihet skall gälla för alkohol- och tobaksvaror som provianterats utan skatt och som därefter förstörts genom olyckshändelse eller force majeure. Ändringen syftar till att anpassa den svenska provianteringslagstiftningen till vad som gäller i Danmark och Finland, eftersom de nuvarande reglerna är en konkurrensnackdel för de svenska skeppshandlarna. Förslaget omfattar inte stöld och outhärdade lagerbrister. Däremot omfattas t.ex. att varor förstörs i samband med lastning av fartyg eller vid kraftig sjögång eller annan yttre påverkan. Det är enligt propositionen inte möjligt att räkna upp varje situation som täcks av de nya reglerna. Vilka situationer som omfattas får fastställas i praxis.

Motionen

I motion Sk24 yrkande 3 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m) hemställs att skattefriheten för proviantvaror skall utsträckas till att gälla även vid stöld. Det är enligt motionen inte rimligt att den som drabbas av en stöld skall betala in skatten på den stulna varan med egna medel.

Utskottets ställningstagande

Den lagändring som regeringen föreslår syftar till att anpassa de svenska reglerna till finska och danska provianteringsregler och därmed undanröja en konkurrensnackdel för svensk skeppshandel. Enligt utskottets mening finns det inte anledning att gå utanför detta syfte. Genom den åtgärd som regeringen har föreslagit blir regelverket detsamma som det i de nämnda länderna. Utskottet tillstyrker propositionen och avstyrker motionsyrkandet.

Gällande regler, m.m.

Enligt gällande lag från 1983 tar staten ut en särskild skatt på elektrisk kraft som framställs inom landet i ett kärnkraftverk. Skatten tas ut med 2,7 öre per kilowattimme (kWh). Den höjdes fr.o.m. den 1 januari 2000 med 0,5 öre per kWh som ett inslag i en skatteväxling. I samband med att skatten på kärnkraftsel höjdes aviserade regeringen att den skulle lägga fram ett förslag om att göra om produktionsskatten till en effektskatt fr.o.m. den 1 juli 2000 (prop. 1999/2000:1, volym 1, s. 208, bet. 1999/2000:FiU1, s. 177). Frågan om en omläggning till en effektskatt har tidigare behandlats bl.a. i regeringens proposition (prop. 1996/97:84) En uthållig energiförsörjning, i vilken uttalades att produktionsskatten på kärnkraft kan medföra snedvridningar i elproduktionssystemet. Eftersom de rörliga kostnaderna påverkas av skatten snedvids enligt propositionen den kostnadsmässiga rangordningen av elproduktionsanläggningarna med ett sämre resursutnyttjande som följd. Ändrade produktionskostnader i någon del av systemet får genomslag på utnyttjandet av hela produktionskapaciteten.

Propositionen

I propositionen lägger regeringen fram förslag om de lagändringar som krävs för att genomföra en omläggning av beskattningen av kärnkraftsel. Skatten skall tas ut månadsvis med 5 514 kr per megawatt – motsvarande ca 181 kr per megawatt och dygn – av kärnkraftsreaktorns högsta tillåtna termiska effekt. Om en reaktor har varit ur drift under en sammanhängande period av mer än 90 kalenderdygn, skall för varje dygn utöver de 90 första få göras avdrag med 181 kr per megawatt av den termiska effekten.

Motionerna

Carl Fredrik Graf m.fl. (m) yrkar i motion Sk24 att propositionen skall avslås i denna del (yrkande 4). För att komma till rätta med snedvridningen på elmarknaden bör regeringen i stället återkomma till riksdagen med förslag om en sänkning med 0,5 öre per kWh av den särskilda produktionsskatten på kärnkraft (yrkande 5). Även om de svenska kärnkraftsanläggningarna håller en mycket hög säkerhetsnivå bör enligt motionen en skatt inte utformas så att det av skatteskal ges incitament till att minska på service, reparations- och underhållsarbeten.

Kenneth Lantz m.fl. (kd) avvisar i motion Sk25 yrkande 1 regeringens förslag till en omläggning till effektskatt. Motionärerna anför bl.a. att med den föreslagna effektskatten kommer producenterna att tvingas betala skatt efter en teoretiskt beräknad maximal produktion. Skatteuttaget kommer att vara oförändrat även om effektuttaget minskas när kärnkraftsaggregaten åldras. Vidare kan den föreslagna effektskatten ge upphov till ofördelaktiga tröskeeffekter i samband med oplanerade avställningar.

Som framgått av utskottets tidigare redovisning av regeringens förslag har tankarna på en effektskatt i stället för produktionsskatten uppkommit bl.a. mot bakgrund av att den nuvarande produktionsskatten kan orsaka snedvridningar i elproduktionssystemet. Sådana snedvridningar motverkas genom en övergång till en fast skatt som tas ut oberoende av produktionens storlek. En fast skatt har bl.a. den fördelen framför en rörlig skatt att skatteuttaget inte påverkas av investeringar som görs för att höja effektiviteten i energiomvandlingen.

Skatten har utformats så att omläggningen skall vara statsfinansiellt neutral när det sker ett byte av skattebas från producerad kilowattimme till tillståndsgiven megawatt. Vid beräkning av den föreslagna skattenivån har utgångspunkten varit att intäkterna från effektskatten och den nuvarande produktionsskatten i stort sett skall överensstämma. De föreslagna reglerna har samtidigt utformats så att onormala, långvariga driftstopp medför nedsättning av skatten. Utskottet kan inte dela motionärernas negativa inställning till att göra om den nuvarande produktionsskatten till en effektskatt. Utskottet noterar också att regeringen avser att noga följa vilka konsekvenser en övergång till en fast skatt får, för att säkerställa att det inte uppkommer några icke avsedda effekter. Utskottet tillstyrker propositionen i denna del och avstyrker motionerna Sk24 yrkandena 4 och 5 och Sk25 yrkande 1.

Omläggning av jordbrukets energibeskattning

Bakgrund

För andra skattepliktiga bränslen än bensin och högbeskattat bränsle som förbrukas i industriella tillverkningsprocesser och i yrkesmässig växthusodling är energiskatten reducerad till noll och koldioxidskatten reducerad till hälften av den normala nivån. Längre gående skattebefrielser för koldioxidskatten finns för energiintensiva verksamheter genom bl.a. den s.k. 0,8-procentsregeln. Energiskatt tas inte heller ut på industrins och växthusodlingens förbrukning av elkraft.

De industriföretag som förbrukar bränsle är vanligen inte själva registrerade som skattskyldiga och kan därmed inte göra ett avdrag i sin deklaration för att få skattelättnaden. Det allra flesta industriföretag ansöker därför om återbetalning av energiskatten på bränslen för varje kvartal som skatten överstiger 1 000 kr. Växthusodlarna får i stället mot en försäkran till leverantören köpa bränslet till ett pris där skatten redan är avräknad. Ett försäkranssystem gäller också för industrins och växthusodlarnas förbrukning av elkraft, vilket innebär att energiskatten på elförbrukningen avräknas direkt vid inköpet.

I budgetpropositionen för 2000 (prop. 1999/2000, volym 1, s. 208) har regeringen aviserat ett förslag om att jordbruket skall få tillämpa samma skattereduceringar som finns för tillverkningsindustrins förbrukning av el

Propositionen

I propositionen återkommer regeringen med förslag till lagstiftning som innebär att företag som bedriver jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamhet fr.o.m. den 1 juli 2000 skall omfattas av samma energiskattelättnader som gäller för tillverkningsföretag.

Liksom för industrin skall skattelättnaden för bränslen medges efter ansökan genom kvartalsvis återbetalning av skattebelopp som uppgår till minst 1 000 kr, vilket motsvarar knappt 1 m³ grön olja. Tillämpningen av samma beloppsgräns som för industrin medför – eftersom det finns så många små jordbruksföretag – att ca 3 000 jordbruksföretag kommer att omfattas och att ca 10 000 kommer att hamna utanför. Växthusnäringen, som redan i dag har skattelättnaden, får behålla ett försäkranssystem i stället för att nu gå över till ett återbetalningssystem.

Vid beredningen av en utvidgad skattelättnad i bränslebeskattningen har uppmärksammats risken för negativa tröskeeffekter, vad gäller såväl jordbruks- som tillverkningsföretag, på grund av beloppsgränsens utformning vid bränslebeskattningen. Denna fråga bör enligt propositionen undersökas närmare. Regeringen har för avsikt att undersöka förutsättningarna för att återkomma med förslag som innebär att beloppsgränsens utformning ändras så att negativa tröskeeffekter undviks. Detta kan enligt propositionen ske genom att beloppsgränsen utformas på sådant sätt att sökanden endast medges återbetalning med skattebelopp som överstiger ett visst belopp.

Industrins och växthusodlingens skattefrihet för elkraft administreras av elleverantörerna. Det ter sig enligt propositionen inte rimligt att elleverantörerna skall hantera också skattenedsättningen för jordbrukskunderna med hänsyn till det stora antalet jordbruksföretag, som dessutom regelmässigt kommer att ha både skattefri och skattepliktig elförbrukning. För jordbruket föreslås i stället ett återbetalningssystem och – med hänsyn till de avsevärda administrativa resurser som krävs för att hantera ett sådant system – att återbetalning skall medges endast med belopp som överstiger 1 000 kr per årsperiod. Detta motsvarar en elförbrukning om ca 6 000 kWh. Den valda gränsen för ersättning innebär att ca 55 000 företag kommer att omfattas av lättnaden och att ca 30 000 hamnar utanför. Systemet med årsvis återbetalning kompletteras med en dispensmöjlighet som ger företag som har en hög elförbrukning rätt till kvartalsvis återbetalning. Dessa företag skulle annars drabbas av en likviditetsbelastning av icke obetydlig natur. Det kan röra sig om ca 1 000 företag som kan utnyttja denna dispensmöjlighet.

Att den föreslagna återföringen av elskatten avviker från vad som i dag tillämpas för tillverkningsindustrin och växthusnäringen bör enligt propositionen särskilt beaktas i en kommande översyn av elskatten. Enligt propositionen bör man sträva efter en ökad harmonisering mellan de olika uppbördssystemen för bränsle och elkraft. Det är enligt propositionen lämpligt att i den kommande översynen även närmare analysera förut-

sättningarna för att, i syfte att skapa ett administrativt enklare och mer lätthanterligt uppbördssystem, höja den nu föreslagna beloppsgränsen om 1 000 kr på elsidan.

Motionerna

Enligt motion Sk22 av Carl G Nilsson och Lars Björkman (m) utesluter regeringens förslag stora delar av bondekåren och gynnar endast stora företag. Motionärerna anser att hela beloppet för skattebefrielsen skall återbetalas och att det administrativa förfarandet skall förenklas. Motionärerna vänder sig också mot de skrivningar i propositionen som kan leda till överväganden om utvidgade och höjda beloppsgränser.

Rolf Kenneryd m.fl. (c) anser i motion Sk23 att det utlovade jämställandet av jordbrukets el- och eldningsoljebeskattning med industrin uteblir till viss del genom att alla jordbruksföretag inte kan ta del av nedsättningen. Enligt motionärerna skall den utlovade skattelättnaden fullföljas genom att någon beloppsgräns eller gränssättning inte skall finnas för nedsättningen av elskatten respektive eldningsoljeskatten (yrkandena 1, 2 och 4). Nedsättningen av elskatten och eldningsoljeskatten bör vidare enligt motionen ske genom ett försäkranssystem (yrkandena 3 och 5).

Enligt motion Sk24 yrkande 8 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m) kan byråkratin kring skattelättnaden minskas om denna i stället medges genom att jordbrukarna i den vanliga inkomstdeklarationen får begära reduktion för energiskatten på bränsle och el. Med detta förslag behövs enligt motionen inte någon lägsta beloppsgräns av administrativa skäl, och mindre och medelstora jordbruksföretag diskrimineras inte som i regeringens förslag. För företag med höga energikostnader kan enligt motionen preliminärskatten jämkas med hänsyn till förväntad skattereduktion.

Enligt motion Sk25 yrkande 2 av Kenneth Lantz m.fl. (kd) är det nödvändigt att uppfylla de löften som jordbruksnäringen fått om en skattelättnad genom att el- och eldningsoljebeskattningen skall reduceras motsvarande 330 miljoner kronor räknat på helår i enlighet med de beräkningar som gjordes i budgetpropositionen för 2000. Vidare tar regeringens förslag enligt motionen inte hänsyn till de kooperativa företagsformer som finns inom trädgårdsnäringen, vilket kan missgynna vissa företag. Enligt motionens yrkande 3 bör regeringen snarast återkomma med ett kompletterande lagförslag som innebär att de nämnda kooperativa företagsformerna inte missgynnas i energiskattehänseende. Motion Sk25 innehåller i yrkandena 4-6 förslag om hur skatteåterföringen skall ske. Motionärerna yrkar att ett försäkranssystem skall införas i stället för det föreslagna återbetalningssystemet för bränslen. Beloppsgränser skall inte införas för vare sig bränslen eller el, och de som så önskar skall alltid kunna få återbetalning av elskatten kvartalsvis. Motionärerna vill också att riksdagen redan nu avvisar tänkta höjningar på beloppsgränser som regeringen vill införa.

I motionerna tas även upp frågor som rör andra skatter än de som föreslås ändrade i propositionen. Enligt motion Sk23 yrkande 6 av Rolf Kenneryd m.fl. (c) bör dieselskatten nedjusteras eller någon annan kompensation

lämnas till svenskt lantbruk för att skatten på diesel som förbrukas inom lantbruket är högre än i våra konkurrentländer. I motion Sk24 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m) hemställs att avgiften på kväve i handelsgödsel slopas (yrkande 6) och att skatten på diesel i arbetsredskap som används i jord- och skogsbruk samt i entreprenadmaskiner sänks till 53 öre per liter (yrkande 7). Kenneth Lantz m.fl. (kd) yrkar i motion Sk25 yrkande 7 att – utöver en skattelättnad inom el- och bränslebeskattningen motsvarande 330 miljoner kronor – dieselbeskattningen inom jordbruket skall minska med ca 1,2 miljarder kronor och att de 360 miljoner kronor som tas in i avgift för handelsgödsel skall återgå till jordbruksnäringen.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet konstaterar i sitt yttrande 1999/2000:MJU5y att regeringen utförligt redovisat motiven för de i huvudsak skattetekniska lösningar som valts för skatteåterföringen till berörda näringar, inklusive för- och nackdelar med de återföringssystem som kan vara aktuella. Från de synpunkter utskottet har att företräda tillstyrker miljö- och jordbruksutskottet regeringens förslag och avstyrker de motionsförslag som innebär andra lösningar. Miljö- och jordbruksutskottet anför vidare bl.a. att utskottet i detta sammanhang inte är berett föreslå ytterligare skattelättnader för jordbruket. Miljö- och jordbruksutskottet avstyrker därmed de motionsyrkanden som gäller bl.a. kväveavgiften och energiskatten på diesel.

I yttrandet uppmärksammas de gränsdragningsproblem som kan uppkomma när det gäller verksamheter som drivs i kooperativ form inom trädgårdsnäringen. Miljö- och jordbruksutskottet utgår från att de berörda gränsdragningsproblemen kan få en ändamålsenlig lösning i rättstillämpningen och avstyrker motionsyrkandet om att lagstiftningen skall kompletteras i detta avseende.

Utskottets ställningstagande

Utgångspunkten för den omläggning som föreslås i propositionen är att likställa jordbruksnäringen med tillverkningsindustrin. Reglerna skall träda i kraft redan den 1 juli i år. Det finns mot denna bakgrund anledning att i så stor utsträckning som möjligt bygga på det system för nedsättning av energiskatten som redan tillämpas. Den avvikelse från dagens system som föreslås i fråga om jordbrukets skattelättnad för elkraft är svårt att undvika om det skall vara möjligt att snabbt åstadkomma ett system som gör det möjligt att praktiskt hantera en skattebefrielse som omfattar så många elabonnenter. Utskottet anser att regeringens förslag bör godtas. Det framgår vidare av propositionen att förfarandereglerna för beskattningen av eldningsolja och elkraft kommer att ses över. Därför vore det enligt utskottets mening olyckligt om riksdagen nu föregriper det pågående arbetet genom att ta ställning för hur skattebefrielsen för jordbrukssektorn bör administreras i framtiden. När det gäller omfattningen av skattelättnaderna konstaterar utskottet att den beräkning av de finansiella effekterna som har

legat till grund för inkomstberäkningen utgjorde en preliminär redovisning (se 2000 års ekonomiska vårproposition, prop. 1999/2000:100, s. 209). Den inkomstberäkning som redovisas i vårpropositionen utgår i stället från de nya beräkningar som finns redovisade i den förevarande propositionen.

Med det anförda tillstyrker skatteutskottet – i likhet med miljö- och jordbruksutskottet – propositionen i denna del och avstyrker motionerna Sk22, Sk23 yrkandena 1–5, Sk24 yrkande 8 och Sk25 yrkandena 4–6.

Beträffande den för trädgårdsnäringen betydelsefulla gränsdragningen mellan kooperativ jordbruksverksamhet och detaljhandel framgår av propositionen att den praktiska tillämpningen av industrins undantag innebär att vissa speciella verksamheter utanför det industriella området i energiskattesammanhang kan åtnjuta industrins förmånliga skatteregler. Motsvarande synsätt bör enligt regeringen i förekommande fall även kunna användas beträffande jordbruksverksamhet. Däremot skulle det enligt regeringens bedömning föra alltför långt att låta skattelättnader gälla generellt för t.ex. fristående företags lagring, sortering etc. av frukt och grönt. Miljö- och jordbruksutskottet utgår i sitt yttrande från att de berörda gränsdragningsproblemen kan få en ändamålsenlig lösning i rättstillämpningen. Skatteutskottet instämmer i detta och avstyrker motion Sk25 yrkande 3.

Motionsvägen väckta förslag om en sänkning av energiskatten på diesel som förbrukas inom jordbruket avslogs av riksdagen i samband med att statsbudgeten för innevarande år fastställdes (prop. 1999/2000:1, bet. 1999/2000:FiU1). Ett viktig skäl, som skatteutskottet då framhöll (yttr. 1999/2000:SkU1y), är att det med ökade miljökrav på motordrivna fordon blir allt viktigare att inte vissa kategorier lämnas utanför. Skatteutskottet finner i likhet med Miljö- och jordbruksutskottet inte anledning att i detta sammanhang föreslå ytterligare skattelättnader för jordbruket. Utskottet avstyrker följaktligen motionerna Sk23 yrkande 6, Sk24 yrkandena 6 och 7 och Sk25 yrkandena 2 och 7.

Övriga frågor

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot övriga förslag i propositionen och tillstyrker dessa. Beträffande utformningen av lagförslagen vill utskottet förorda att några detaljer justeras. Den överflyttning av punktskatteverksamheten som föreslås i propositionen föranleder ändringar i ett tjugotal lagar, bl.a. i alkohollagen och mervärdesskattelagen. Skattemyndigheten har enligt gällande alkohollag terminalåtkomst till uppgifter i Alkoholinspektionens register om serveringstillstånd. Detta möjliggör en effektiv tillsyn över att bestämmelserna i 4 kap. 5 § alkohollagen efterlevs av den som är berättigad att bedriva partihandel. Den terminalåtkomst som berörda skattemyndigheter har i dag följer av en särskild bestämmelse i 12 kap. 8 a § alkohollagen. Visserligen blir nu Riksskatteverket beskattningsmyndighet, men för att det inte skall uppkomma osäkerhet om terminalåtkomsten bör det framgå direkt av lagtexten att Riksskatteverket har terminalåtkomst. Utskottet har

kompletterat den i propositionen föreslagna ändringen i alkohollagen (lagförslag 18) med en ändring också i 12 kap. 8 a §.

En ändring i 20 kap. 1 § mervärdesskattelagen (lagförslag 13) bör justeras med hänsyn till de ändringar i samma lag som föreslås i proposition 1999/2000:82 Mervärdesskatt vid överlåtelse och nyttjande av fastigheter. En hänvisning i den nämnda paragrafen bör ändras och övergångsbestämmelserna kompletteras i enlighet med vad som framgår av utskottets hemställan. Vidare bör, som Miljö- och jordbruksutskottet har föreslagit, uttrycket ”jord-, skogs- eller vattenbruksverksamhet” i de föreslagna lagtexterna ändras till ”jordbruks- skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet”.

Med dessa ändringar tillstyrker utskottet de vid propositionen fogade lagförslagen.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *justeringar i regelsystemet för exportbutiker*
att riksdagen godtar proposition 1999/2000:105 i denna del och avslår motion 1999/2000:Sk24 yrkandena 1 och 2,

res. 1 (m)

2. beträffande *skattefrihet för proviantvaror*
att riksdagen godtar proposition 1999/2000:105 i denna del och avslår motion 1999/2000:Sk24 yrkande 3,

res. 2 (m)

3. beträffande *effektskatt på kärnkraftsel*
att riksdagen godtar proposition 1999/2000:105 i denna del och avslår motionerna 1999/2000:Sk24 yrkandena 4 och 5 och 1999/2000:Sk25 yrkande 1,

res. 3 (m)

res. 4 (kd, fp)

4. beträffande *omläggningen av jordbrukets energibesättning*
att riksdagen godtar proposition 1999/2000:105 i denna del och avslår motionerna 1999/2000:Sk22, 1999/2000:Sk23 yrkandena 1–6, 1999/2000:Sk24 yrkandena 6–8 och 1999/2000:Sk25 yrkandena 2–7,

res. 5 (m)

res. 6 (kd)

res. 7 (c)

5. beträffande *övriga frågor*
att riksdagen godtar proposition 1999/2000:105 i denna del,

6. beträffande *lagförslagen*
att riksdagen med anledning av proposition 1999/2000:105 i denna del och vad utskottet ovan anfört och hemställt antar de i *bilaga 1* återgivna förslagen till

1. lag om skatt på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer,
2. lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter,
3. lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624),

4. lag om ändring i lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam,
 5. lag om ändring i lagen (1972:820) om skatt på spel,
 6. lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343),
 7. lag om ändring i lagen (1984:409) om skatt på gödselmedel,
 8. lag om ändring i lagen (1985:146) om avräkning vid återbetalning av skatter och avgifter,
 9. lag om ändring i fordonsskattelagen (1988:327),
 10. lag om ändring i tullregisterlagen (1990:137),
 11. lag om ändring i lagen (1990:676) om skatt på ränta på skogskon-tomedel m.m.,
 12. lag om ändring i lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för ut-omlands bosatta artister,
 13. lag om ändring i mervärdesskattelagen (1994:200) med de ändringarna
- dels* att 20 kap. 1 § erhåller följande som utskottets förslag betecknade lydelse:

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

20 kap.

1 §

Vid överklagande — — — 22 kap. skattebetalningslagen (1997:483).

Beslut som Riksskatteverket har fattat om betalningsskyldighet enligt 3 kap. 26 b §, i ärende som rör återbetalning enligt 10 kap. 1–8 §§ och om betalningsskyldighet och avräkning enligt 19 kap. 7 § får överklagas hos Länsrätten i Dalarnas län. Beslut som en skattemyndighet fattat om gruppregistrering enligt 6 a kap. 4 §, om ändring eller avregistrering enligt 6 a kap. 5 § eller om innehållet i en faktura eller jämförlig handling enligt 11 kap. 5 § *fyjärde* stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Beslut om avräkning får överklagas särskilt på den grunden att avräkningsbeslutet i sig är felaktigt men i övrigt endast i samband med överklagande av beslut om betalningsskyldighet. Ett överklagande enligt detta stycke skall ha kommit in inom två månader från den dag klaganden fick del av beslutet.

Beslut som Riksskatteverket har fattat om betalningsskyldighet enligt 3 kap. 26 b §, i ärende som rör återbetalning enligt 10 kap. 1–8 §§ och om betalningsskyldighet och avräkning enligt 19 kap. 7 § får överklagas hos Länsrätten i Dalarnas län. Beslut som en skattemyndighet fattat om gruppregistrering enligt 6 a kap. 4 §, om ändring eller avregistrering enligt 6 a kap. 5 § eller om innehållet i en faktura eller jämförlig handling enligt 11 kap. 5 § *tredje* stycket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Beslut om avräkning får överklagas särskilt på den grunden att avräkningsbeslutet i sig är felaktigt men i övrigt endast i samband med överklagande av beslut om betalningsskyldighet. Ett överklagande enligt detta stycke skall ha kommit in inom två månader från den dag klaganden fick del av beslutet.

Ett beslut enligt — — — talan av Riksskatteverket.

dels att övergångsbestämmelserna tillförs en ny punkt 4 med följande som utskottets förslag betecknade lydelse:

övergångsbestämmelserna

punkt 4

Den nya lydelsen av 20 kap. 1 § andra stycket tillämpas såvitt avser hänvisningen till 11 kap. 5 § tredje stycket på förhållanden den 1 januari 2001 eller senare.

14. lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import,
 15. lag om ändring i lagen (1994:1563) om tobaksskatt,
 16. lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
 17. lag om ändring i lagen (1994:1565) om beskattning av viss privatinförsel,
 18. lag om ändring i alkohollagen (1994:1738) med den ändringen att lagförslaget tillförs en ändring i 12 kap. 8 a § med följande lydelse:

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*12 kap.
8 a §

Skattemyndighet som anges i 8 kap. 1 a § andra stycket får för sin tillsyn enligt denna lag ha terminalåtkomst till uppgifter om serveringstillstånd.

Riksskatteverket och skattemyndighet som anges i 8 kap. 1 a § andra stycket får för sin tillsyn enligt denna lag ha terminalåtkomst till uppgifter om serveringstillstånd.

19. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi med de ändringarna att i 7 kap. 4 § första stycket, 9 kap. 5 § första stycket, 9 kap. 9 § första och andra styckena uttrycket ”jord-, skogs- eller vattenbruksverksamhet” ersätts med uttrycket ”jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet” samt att i 9 kap. 2 § första stycket och 11 kap. 12 § första stycket uttrycket ”skogs- eller vattenbruksverksamhet” ersätts med uttrycket ”skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet”,
 20. lag om ändring i lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting,
 21. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:438),
 22. lag om ändring i lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon,
 23. lag om ändring i lagen (1998:189) om förhandsbesked i skattefrågor,
 24. lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och mineralolja-produkter,
 25. lag om ändring i lagen (1999:445) om exportbutiker,
 26. lag om upphävande av vissa lagar om lagerskatt på bränslen,
 27. lag om upphävande av lagen (1994:40) om tillfällig kompensation för viss energiskatt.

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

I beslutet har deltagit: Arne Kjörnsberg (s), Carl Fredrik Graf (m), Per Rosengren (v), Kenneth Lantz (kd), Carl Erik Hedlund (m), Per Erik Granström (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Ulla Wester (s), Lena Sandlin-Hedman (s), Desirée Pethrus Engström (kd), Yvonne Ruwaida (mp), Rolf Kenneryd (c), Johan Pehrson (fp), Lars U Granberg (s), Anna Kinberg (m), Per-Olof Svensson (s) och Claes Stockhaus (v) .

Reservationer

1. Justeringar i regelsystemet för exportbutiker (mom. 1) – m

Carl Fredrik Graf (m), Carl Erik Hedlund (m), Marietta de Pourbaix-Lundin (m) och Anna Kinberg (m) har

dels anfört följande:

Vi anser att de kvantitetsbegränsningar som gäller vid tredjelandsresenärers inköp av obeskattad alkohol och tobak skall tas bort. Sådana inköp skall inte styras av svenska införselregler. I stället måste varje resenär själv ta hela ansvaret för att införselrestriktionerna i andra länder inte överträds. Det i propositionen framlagda lagförslaget bör därför ändras med hänsyn till att den paragraf i vilken kvantitetsbegränsningen finns skall upphävas.

Även Systembolagets detaljhandelsmonopol måste upphävas. Detta skulle möjliggöra för exportbutikerna att sälja öl, vin och sprit också till resenärer inom EU. Om de höga svenska alkoholskatterna därtill sänks blir de svenska exportbutikerna mer jämställda i konkurrensen med andra länders flygplatsbutiker. Regeringen bör skyndsamt återkomma med ett förslag som i ett första skede gör det möjligt för exportbutikerna att sälja beskattad alkohol.

Vi tillstyrker följaktligen motion Sk24 yrkandena 1 och 2.

dels vid moment 1 hemställt:

1. beträffande *justeringar i regelsystemet för exportbutiker*
att riksdagen med bifall till motion 1999/2000:Sk24 yrkandena 1 och 2 och med anledning proposition 1999/2000:105 i denna del beslutar att slopa kvantitetsbegränsningen för skattefri försäljning i exportbutik av alkohol och tobak till tredjelandsresenärer och att som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen har anförts om att detaljhandelsmonopolet skall slopas vad gäller exportbutiker,

6. beträffande *lagförslagen i fråga om exportbutiker*

att riksdagen med anledning av proposition 1999/2000:105 i denna del och vad som här ovan anförts och hemställts antar det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1999:445) om exportbutiker, dock att ändringen av 3 § erhåller följande som reservanternas förslag betecknade lydelse:

Utskottets förslag

Försäljning av obeskattade gemenskapsvaror till flygpassagerare som reser till en plats utanför EG:s skatteområde får endast avse följande varor och i angivna fall följande kvantiteter av dessa varor till varje resande:

1. 200 cigaretter eller 100 cigariller eller 50 cigarrer eller 250 gram röktaobak eller en proportionell blandning av dessa tobaksvaror,

2. en liter spritdryck eller två liter starkvin, två liter vin, två liter starköl, och

3. parfym, luktvatten och andra kosmetiska preparat samt choklad- och konfektyrvaror och andra tobaksvaror än sådana som anges ovan.

Till den som avreser med bestämmelseort i Norge får försäljning inte ske till större mängder än vad resande får införa tullfritt till det landet.

Vid tillämpning av första stycket förstås med spritdryck: alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 22 volymprocent,

starkvin: alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 15 men inte 22 volymprocent, samt mousserande vin,

vin: annat vin än starkvin samt annan alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 3,5 men inte 15 volymprocent och som inte är starköl,

starköl: öl med en alkoholhalt som överstiger 3,5 volymprocent, cigarill: cigarrer med en högsta vikt av 3 gram per styck.

Reservanternas förslag

3 §

Försäljning av obeskattade gemenskapsvaror till flygpassagerare som reser till en plats utanför EG:s skatteområde får endast avse följande varor:

1. cigaretter, cigariller, cigarrer, och röktaobak,

2. spritdrycker, starkvin, vin och starköl, och

2. Skattefrihet för proviantvaror (mom. 2) – m

Carl Fredrik Graf (m), Carl Erik Hedlund (m), Marietta de Pourbaix-Lundin (m) och Anna Kinberg (m) har

dels anför följande:

Det är enligt vår mening inte rimligt att företag som drabbas av en stöld skall betala in skatter till staten för något de aldrig fått betalt för. Riksdagen bör därför besluta att skattefrihet skall gälla för alkohol- och tobaksvaror som provianterats utan skatt och som stjäls. Vi tillstyrker härmed motion Sk24 yrkande 3.

2. beträffande *skattefrihet för proviantvaror*

att riksdagen med bifall till motion 1999/2000:Sk24 yrkande 3 och med anledning av proposition 1999/2000:105 i denna del beslutar att skyldighet att betala skatt in alkohol- och tobaksskatt inte skall föreligga för varor som provianterats skattefritt och som stjåls,

6. beträffande *lagförslagen i fråga om skattefrihet för proviantvaror* att riksdagen med anledning av proposition 1999/2000:105 i denna del och vad som här ovan anförts och hemställts antar *dels* det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1563) om tobaksskatt med den ändringen att 9 b § erhåller följande som reservanternas förslag betecknade lydelse:

Utskottets förslag

Reservanternas förslag

9 b §

Skattskyldighet enligt 9 § första stycket 7 föreligger inte för varor som förvärvats skattefritt enligt 31 e § och som förstörts genom olyckshändelse eller force majeure.

Skattskyldighet enligt 9 § första stycket 7 föreligger inte för varor som förvärvats skattefritt enligt 31 e § och som *stulits eller* förstörts genom olyckshändelse eller force majeure.

dels det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1564) om alkoholskatt med den ändringen att 8 b § erhåller följande som reservanternas förslag betecknade lydelse:

Utskottets förslag

Reservanternas förslag

8 b §

Skattskyldighet enligt 8 § första stycket 8 föreligger inte för varor som förvärvats skattefritt enligt 31 f § och som förstörts genom olyckshändelse eller force majeure.

Skattskyldighet enligt 8 § första stycket 8 föreligger inte för varor som förvärvats skattefritt enligt 31 f § och som *stulits eller* förstörts genom olyckshändelse eller force majeure.

3. Effektskatt på kärnkraftsel (mom. 3) – m

Carl Fredrik Graf (m), Carl Erik Hedlund (m), Marietta de Pourbaix-Lundin (m) och Anna Kinberg (m) har

dels anført följande:

Som regeringen har redovisat i propositionen leder den nuvarande produktionsskatten på kärnkraftsel till snedvridningar i elproduktionssystemet. Att göra om den nuvarande skatten till en fast skatt förstärker emellertid skattens karaktär av straffskatt på kärnkraftsanläggningar. Eftersom kärnkraftsskatten enligt förslaget skall betalas oavsett om el produceras eller ej leder den också till en relativt sett förändrad kostnadsbild vid avställningar för underhåll och service. Även om de svenska kärnkraftsanläggningarna håller en mycket hög säkerhetsnivå bör inte en skatt utformas så att det av skatteskal ges incitament till att minska på service, reparations-

och underhållsarbeten. Vi yrkar avslag på propositionen vad gäller omläggning av produktionsskatten på kärnkraft till en fast effektskatt. För att komma till rätta med snedvridningen på elmarknaden bör regeringen i stället, som föreslås i motion Sk24, återkomma till riksdagen med förslag om en sänkning av den särskilda produktionsskatten på kärnkraft med 0,5 öre.

dels vid moment 3 hemställt:

3. beträffande *effektskatt på kärnkraftsel*

att riksdagen med bifall till motion 1999/2000:Sk24 yrkandena 4 och 5 och med anledning av motion 1999/2000:Sk25 yrkande 1 avslår proposition 1999/2000:105 i denna del och som sin mening ger regeringen till känna vad som i motion 1999/2000:Sk24 anförts om att produktionsskatten på kärnkraftsel skall sättas ned med 0,5 öre per KWh.

4. Effektskatt på kärnkraftsel (mom. 3) – kd, fp

Kenneth Lantz (kd), Desirée Pethrus Engström (kd) och Johan Pehrson (fp) har

dels anført följande:

Regeringens förslag om en effektskatt på kärnkraftsel medför att producenterna kommer att tvingas leva med en teoretisk maxtaxa baserad på maximal produktion. Även om kapaciteten inte skulle tillåta hög effekt, kommer kravet att kvarstå om en hög beskattning baserad på möjlig maxproduktion. När kärnkraftsaggregaten åldras, kommer effekten att minskas påtagligt, vilket får till följd att skatten skulle ligga kvar på tidigare nivå. Vidare skulle denna effektskatt mötas av en ofördelaktig tröskeffekt i händelse av oplanerade avställningar. Riksdagen bör därför avvisa förslaget till en skatteomläggning och ge regeringen i uppdrag att se hur den konkurrenssnedvridning som nuvarande beskattning ger upphov till skall elimineras utan att det uppkommer sådana problem som redovisas i motion Sk25. Vi tillstyrker därför motion Sk25 yrkande 1.

dels vid moment 3 hemställt:

3. beträffande *effektskatt på kärnkraftsel*

att riksdagen med bifall till motion 1999/2000:Sk25 yrkande 1 och med anledning av motion 1999/2000:Sk24 yrkandena 4 och avslår proposition 1999/2000:105 i denna del och som sin mening ger regeringen till känna vad som i motion 1999/2000:Sk25 anförts om att en effektskatt kan komma att missa sitt syfte.

5. Omläggningen av jordbrukets energibeskattnings (mom. 4) – m

Carl Fredrik Graf (m), Carl Erik Hedlund (m), Marietta de Pourbaix-Lundin (m) och Anna Kinberg (m) har

dels anført följande:

Punktskatterna på produktionsmedel i jordbruket är avsevärt högre i Sverige än i omvärlden. Detta ger konkurrensnackdelar för svenska livsmedel på den gemensamma marknaden. De förändringar som regeringen nu föreslår berör endast en mindre del av de skatter som behöver sänkas för att ge det svenska jordbruket rimliga konkurrensförutsättningar. I motion Sk24 föreslås att skatten på diesel som används för arbetsredskap bland annat inom jordbruket skall beskattas med 53 öre per liter och att skatten på kväve i handelsgödsel skall tas bort. Vi yrkar att riksdagen bifaller dessa förslag.

När det gäller val av metod för lättnaderna i energibeskattningen framgår tydligt av ett exempel i motion Sk22 hur regeringens förslag diskriminerar småjordbruket. Detta måste rättas till. Vi föreslår i enlighet med motion Sk24 att regeringen snabbt skall arbeta fram ett nytt förslag som innebär att jordbrukare i sin inkomstdeklaration skall få begära reduktion för energiskatten och för hälften av koldioxidskatten på eldningsolja. En sådan metod innebär liten byråkrati. Kontroll av deklarationen görs i vanlig ordning. Med detta förslag behövs inte någon lägsta beloppsgräns av administrativa skäl. Alla jordbrukare kan därmed få del av skattelättnaden. För företag med höga energikostnader kan preliminärskatten jämkas med hänsyn till förväntad skattereduktion.

Vi förutsätter att det system för skattelättnaderna som föreslås i motion Sk24 skall arbetas fram så snabbt att de problem med beloppsgränser m.m. som finns i regeringens förslag inte kommer att få någon praktisk betydelse. Det kan inte heller bli aktuellt, som nämns i propositionen, att senare överväga höjda beloppsgränser.

dels vid moment 4 hemställt:

4. beträffande *omläggningen av jordbrukets energibeskattning* att riksdagen med bifall till motion 1999/2000:Sk24 yrkandena 6–8 och med anledning av proposition 1999/2000:105 i denna del och motionerna 1999/2000:Sk22, 1999/2000:Sk23 yrkandena 1–6 och 1999/2000:Sk25 yrkandena 2–7 hos regeringen begär förslag om en deklarationsmetod i enlighet med vad som anförts i motion 1999/2000:Sk24 och som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om sänkt energiskatt på diesel i arbetsredskap som används i jord- och skogsbruk och i entreprenadmaskiner samt slopad avgift på kväve i handelsgödsel.

6. Omläggningen av jordbrukets energibeskattning (mom. 4) – kd

Kenneth Lantz (kd) och Desirée Pethrus Engström (kd) har

dels anført följande:

I budgetpropositionen för år 2000 utlovade regeringen att jordbruksnäringen skulle likställas med tillverkningsindustrin vid energibeskattningen. Det skulle enligt regeringens egna beräkningar innebära en skattelättnad för jordbruksnäringen med 330 miljoner kronor. Att som regeringen nu föreslår minska den utlovade skattesänkningen med 1/3 till 220 miljoner kronor är

otillständigt. Det är nu nödvändigt att uppfylla de löften som jordbruksnäringen fått innebärande en skattelättnad med 330 miljoner räknat på helår.

El- och bränslebeskattningen är en liten del av den höga skattebelastningen på lantbruket. Vi föreslår i enlighet med motion Sk25 att denna skattebördas helårsvis utöver nu föreslagna skattesänkningar lättas med ytterligare 110 miljoner kronor i el- och bränslebeskattning, ca 1,2 miljarder kronor i minskad dieselsbeskattning och att de 360 miljoner kronor som tas in i avgift för handelsgödsel skall återgå till jordbruksnäringen. I enlighet med Kristdemokraternas förslag med anledning av 2000 års ekonomiska vårproposition föreslår vi ytterligare skattelättnader för jordbruket med sammanlagt 1,6 miljarder kronor utöver vad regeringen har föreslagit.

I propositionens lagtext finns inte några uttryckliga regler till ledning för rättstillämpningen i fråga om de kooperativa företagsformer som finns inom trädgårdsnäringen. Avsikten måste ändå vara att verksamhet i jordbruks- och trädgårdsföretag som är nedsättningsberättigad också skall vara nedsättningsberättigad när den sker i kooperativa samverkansföretag eller i motsvarande företag innan produkten sätts i omlopp i reguljär handel. Regeringen bör snarast återkomma med ett förslag som tydliggör detta förhållande i lagtexten och undanröjer risken för att de här avsedda kooperativa företagen missgynnas i energiskattehänseende.

Vid valet mellan försäkrans- eller återbetalningssystem för energiskattelättnaderna anser vi att riksdagen skall utgå från vad som är bäst och enklast för medborgarna och företagarna. Detta leder till slutsatsen att ett försäkranssystem i de allra flesta fall är att föredra framför ett återbetalningssystem. Vi yrkar att riksdagen begär att regeringen skyndsamt återkommer med ett förslag till lagstiftning i enlighet med de krav som ställs i motion Sk25. De lagändringar som behövs för att systemet skall fungera som det är tänkt i motionen bör beredas i Regeringskansliet med sikte på att ersätta det av regeringen föreslagna systemet i sådan tid att det inte skall uppkomma några förluster för jordbrukarna på grund av beloppsgränser m.m. Några beloppsgränser skall inte finnas i det nya förslaget, och den av regeringen aviserade höjningen av beloppsgränsen vid en senare tidpunkt kan inte bli aktuell. Det skall vidare vara öppet för alla som så vill att få återbetalning kvartalsvis.

Det anförda innebär att vi tillstyrker motion Sk25 yrkandena 2–7.

dels vid moment 4 hemställt:

4. *beträffande omläggningen av jordbrukets energibeskattnings*
att riksdagen med bifall till motion 1999/2000:Sk25 yrkandena 2–7 och med anledning av proposition 1999/2000:105 i denna del och motionerna 1999/2000:Sk22, 1999/2000:Sk23 yrkandena 1–6 och 1999/2000:Sk24 yrkandena 6–8 beslutar att skattelättnaden för jordbruksnäringens energiskatter skall omfatta 330 miljoner kronor per helår i enlighet med beräkningar i budgetpropositionen för 2000, att regeringen återkommer med förslag till nya regler för skattelättnaden i enlighet med vad som anförts i motion 1999/2000:Sk25 samt som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen

anförts om sänkt dieselbeskattning och återföring till jordbruksnärings-
närings av avgiftsmedel från handelsgödselavgiften i enlighet med
vad som anförts i motion Sk25.

1999/2000:SkU22

7. Omläggningen av jordbrukets energibeskattnings (mom. 4) – c

Rolf Kenneryd (c) har

dels anför följande:

Jord- och skogsbruket är i stora stycken drivkraften och motorn på den svenska landsbygden. Lantbrukets fortlevnad är därmed viktig inte bara för närings- utan också för hela landsbygden och därmed hela landet. Det är därför nödvändigt att Sveriges lantbrukare ges de politiska och ekonomiska förutsättningarna att kunna utvecklas som företagare. Svensk jordbruksnärings måste också ges ekonomiskt likvärdiga konkurrensvillkor jämfört med jordbruksnärings i till exempel Finland och Danmark. För att klara av detta måste den höga skattebelastning som i dag drabbar jordbruket elimineras.

Att jämställa jordbrukets el- och eldningsoljebeskattnings med industrin är endast ett steg i att skapa goda och likvärdiga konkurrensvillkor för närings. Det förslag som regeringen har lagt fram klarar inte av att jämställa jordbruket med industrin som tidigare utlovats. Riksdagen måste därför se till att de utlovade skattenedsättningarna fullföljs.

Propositionens administrativa gränsdragningar på 1000 kr innan nedsättningen träder in slår hårdast mot redan svaga bygder med en stor andel småbruk. Centerpartiet anser att det småskaliga jordbruket är en viktig del av svensk lantbruksnärings. Mot bakgrund av detta är det olyckligt att regeringen inte presenterar ett förslag som kan komma alla till del. 35 % av alla jordbruksföretag kommer inte att få ta del av skattenedsättningen på elområdet. Motsvarande siffra för eldningsoljan är 40 %. Detta är inte acceptabelt i ett läge när det svenska jordbrukets lönsamhet är hårt ansträngd. Gränsbeloppet måste ändras så även den som förbrukar lite måste få en rimlig möjlighet att kunna ta del av skattenedsättningen. Någon gränssättning skall inte ske för vare sig eldningsoljan eller elkraften. Vidare medför ett försäkranssystem mindre pappershantering för landets bönder än ett återbetalningssystem. Att minska byråkratin för jordbruksföretagen är viktigt. Därför bör såväl nedsättningen av energiskatten på eldningsoljan som elskatten ske genom ett försäkranssystem.

För att säkerställa det svenska jordbrukets konkurrenskraft måste dieselskatten nedjusteras eller så måste medel avsättas för att på annat sätt kompensera svenskt lantbruk för den i jämförelse med konkurrentländerna högre skatten på diesel.

Det anförda innebär att jag tillstyrker motion Sk23.

dels vid moment 4 hemställt:

4. beträffande *omläggningen av jordbrukets energibeskattnings*

att riksdagen med bifall till motion 1999/2000:Sk23 yrkandena 1–6 och anledning av proposition 1999/2000:105 i denna del och motionerna 1999/2000:Sk22, 1999/2000:Sk24 yrkandena 6–8 och 1999/2000:Sk25 yrkandena 2–7 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motion 1999/2000:Sk23 om att införa ett försäkranssystem för el och bränsle, att inte införa gränsbelopp utan att även den som förbrukar lite måste få en rimlig möjlighet att ta del av skattenedsättningen och att dieselskatten måste sänkas eller jordbruksnäringen på annat sätt måste kompenseras för den i jämförelse med konkurrentländerna högre skatten på diesel.

1999/2000:SkU22

Särskilt yttrande

Omläggningen av jordbrukets energibeskattning (mom. 4) – fp

Johan Pehrson (fp) anför:

Enligt min mening innehåller regeringens förslag om jordbrukets energiskattelättnader några väsentliga brister. Administrationen kring skattelättnaden har blivit för krånglig. De beloppsgränser som föreslås utesluter ett mycket stort antal småjordbruk från möjligheten att få del av skattelättnaden. Det finns också oklarheter kring hur reglerna slår för kooperativa verksamheter inom trädgårdsnäringen. Dessa brister måste rättas till i regeringens fortsatta arbete med förfarandet kring industrins och jordbrukets nedsättningsregler.

Vissa punktskattefrågor

Till skatteutskottet

Skatteutskottet har den 25 april 2000 berett miljö- och jordbruksutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1999/2000:105 Vissa punktskattefrågor jämte följdmotioner. Miljö- och jordbruksutskottets yttrande avser i första hand de lagförslag som framläggs angående vissa skattelättnader för jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamhet samt – helt eller delvis – de fyra motioner som väckts med anledning av propositionen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen framläggs ett antal förslag i olika punktskattefrågor. Förslagen omfattar bl.a. trafikbeskattningen och jordbrukets energibeskattnings.

Regeringen har i budgetpropositionen för år 2000 aviserat att jordbruket från och med den 1 juli 2000 skall ges samma reduktion av energi- och koldioxidskatterna som industrin och växthusnäringen för närvarande för förbrukning av el och bränslen för uppvärmning. I propositionen behandlas lagstiftningsfrågor i anledning av denna omläggning.

Företag som bedriver jord-, skogs- och vattenbruksverksamhet föreslås omfattas av skattelättnaderna. Företagen får del av skattelättnaderna för bränslen och el genom att ansöka om återbetalning av skatt. Återbetalningen av skatt på bränslen sker per kalenderkvartal. De villkor som i dag gäller för industrin föreslås tillämpas även för jord-, skogs- och vattenbruksverksamheterna, dvs. rätt till återbetalning föreligger endast när ersättningen för ett kalenderkvartal uppgår till minst 1 000 kr. För skatten på el föreslås som huvudregel att återbetalningen sker på årsbasis, med möjlighet för företag med förbrukning i större omfattning att få återbetalning kvartalsvis. Vad gäller återbetalning av elskatt införs det en administrativ gräns, som innebär att endast den del av skattebeloppet som överstiger 1 000 kr per år betalas tillbaka.

Motionerna

1999/2000:Sk22 av Carl G Nilsson och Lars Björkman (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om omfattningen av skattebefrielsen.

1999/2000:Sk23 av Rolf Kenneryd m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att även den som förbrukar lite el och olja måste få en rimlig möjlighet att kunna ta del av skattenedsättningen,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att ingen gräns för nedsättningen av elskatt skall införas,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att nedsättningen av elskatten bör ske genom ett försäkranssystem,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att det inte är motiverat med någon gränssättning för att få ta del av nedsättningen av eldningsoljeskatten,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att nedsättningen av eldningsoljeskatten bör ske genom ett försäkranssystem,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att nedjustera dieselskatten eller på annat sätt kompensera svenskt lantbruk för den i jämförelse med konkurrentländerna högre skatten på diesel.

1999/2000:Sk24 av Carl Fredrik Graf m.fl. (m) vari yrkas

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om slopad avgift på kväve i handelsgödsel,
7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om sänkt skatt till 53 öre på diesel i arbetsredskap som används i jord- och skogsbruk samt i entreprenadmaskiner,
8. att riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till deklarationsmetod för skattereduktion av jordbrukets energiskatter i enlighet med vad som anförts i motionen.

1999/2000:Sk25 av Kenneth Lantz m.fl. (kd) vari yrkas

2. att riksdagen beslutar om en skattelättnad för jordbruksnäringen med 330 miljoner räknat på helår avseende el- och eldningsoljebeskattningen i enlighet med beräkningarna i budgetpropositionen för år 2000,
3. att riksdagen begär att regeringen återkommer med lagförslag i syfte att kooperativa företag inom trädgårdsnäringen ej skall missgynnas ur energiskattehänseende,
4. att riksdagen, med avseende på skattelättnader på bränslen, beslutar om ett försäkranssystem i stället för det föreslagna återbetalningssystemet,
5. att riksdagen, i det fall återbetalningssystem införs, beslutar i enlighet med vad som anförts i motionen att ej införa någon beloppsgräns och att de som så önskar skall få återbetalning kvartalsvis,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om beloppsgräns,
7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att lätta på lantbrukets övriga skatteryggsäck.

1999/2000:SkU22
Bilaga 2

Miljö- och jordbruksutskottet samt skatteutskottet anordnade den 6 april 2000 gemensamt en offentlig utfrågning angående jordbrukets miljö- och energiskatter. I utfrågningen deltog representanter för bl.a. Finans- och Jordbruksdepartementen, Statens jordbruksverk, Naturvårdsverket, Riksrevisionsverket, Livsmedelsekonomiska institutet, Sveriges Lantbruksuniversitet, Svenska Naturskyddsföreningen och Lantbrukarnas Riksförbund. En utskrift från utfrågningen finns hos miljö- och jordbruksutskottets kansli. Under utfrågningen framfördes synpunkter rörande bl.a. skatterna på handelsgödsel och bekämpningsmedel, dieselskatten och elskatten.

I en skrivelse till miljö- och jordbruksutskottet den 3 maj 2000 anför Trädgårdsnäringens Riksförbund och Sveriges Potatisodlares Riksförbund synpunkter på den aktuella propositionen i de delar som gäller avgränsningen av företagstyper som omfattas av de föreslagna skattelättnaderna. Skrivelsen överlämnas under hand till skatteutskottet.

Utskottets överväganden

Begreppet jordbruksnäringen och omfattningen av skattelättnaderna m.m.

Regeringens förslag innebär att skattelättnaderna i form av ingen energiskatt och 50 % koldioxidskatt skall tillämpas för energiförbrukning som sker i yrkesmässig jord-, skogs- och vattenbruksverksamhet (utskottet föreslår i slutet av detta avsnitt en redaktionell jämkning i detta avseende). I den mån inget annat anges i propositionen innefattar begreppen jordbruket och jordbruksnäringen de uppräknade verksamheterna. Enligt propositionen bör en utgångspunkt för avgränsningen av berörda företagstyper vara vissa statistiska begrepp enligt standarden för svensk näringsgrensindelning (SNI92). Huvudgrupperna i SNI-klassificeringen är 01: jordbruk, jakt och service i anslutning härtill samt 02: skogsbruk och service till skogsbruk. Undergrupper till 01 är 01.1 växtodling, 01.2 djurskötsel, 01.3 blandat jordbruk (växtodling i kombination med djurskötsel), 01.4 service till jordbruk utom veterinärverksamhet samt 01.5 jakt och viltvård samt service i anslutning härtill. Även 02 är indelat i olika undergrupper. Under avdelning B, grupp 05, hänförs fiske och vattenbruk. Enligt SNI-systemet utgör växthusnäringen en del av jordbrukssektorn (avdelning A, nivåerna 01.12 och 01.13). Enligt vad som närmare utvecklas i propositionen omfattar de föreslagna skattelättnaderna dock inte t.ex. verksamheter där det bedrivs viss service till jordbruk och skogsbruk.

Frågan om trädgårdsnäringens skattelättnader tas upp i motion Sk25 (kd) yrkande 3 och i den ovannämnda skrivelsen från Trädgårdsnäringens Riksförbund. Enligt motionen tar regeringen ej hänsyn till de kooperativa företagsformer som finns inom trädgårdsnäringen. Detta kan leda till att vissa företag missgynnas. Regeringen bör i denna del snarast återkomma med

förslag till lagstiftning som innebär att de åsyftade kooperativa företagen ej missgynnas i energiskattehänseende.

Utskottet anser sig för sin del inte ha underlag för att närmare gå in på frågor om gränsdragningen mellan olika företagsformer i beskattningshänseende. Som framgår av propositionen innebär varje form av avgränsning av ett förmånsberättigat område viss risk för gränsdragningsproblem och konkurrensnedvridningar i förhållande till närliggande verksamheter, som inte får del av aktuella förmåner. Det framgår emellertid också av propositionen att den berörda SNI-kodningen är avsedd som en allmän vägledning och att en verksamhet som åsatts en viss SNI-kod utanför det industriella området i energiskattesammanhang ändå kan räknas som industriell verksamhet. Motsvarande synsätt bör enligt regeringen i förekommande fall även kunna användas beträffande jordbruksverksamhet. Däremot skulle det enligt regeringens bedömning föra alltför långt att låta skattelättnader gälla generellt för t.ex. fristående företags lagring, sortering etc. av frukt och grönt. Utskottet utgår från att de berörda gränsdragningsproblemen kan få en ändamålsenlig lösning i rättstillämpningen och avstyrker motion Sk25 (kd) yrkande 3.

I kd-motionen Sk25 framhålls vidare att den i budgetpropositionen för år 2000 utlovade skattesänkningen skulle innebära en skattelättnad för jordbruksnäringen med 330 miljoner kronor. Att som regeringen nu föreslår minska den utlovade skattesänkningen med en tredjedel till 220 miljoner kronor är otillständigt. Det är nu nödvändigt att uppfylla de löften som jordbruksnäringen fått, innebärande en skattelättnad med 330 miljoner kronor räknat på helår (yrkande 2).

Enligt yrkande 7 i motion Sk25 utgör el- och bränslebeskattningen en liten del av jordbrukets s.k. skatteryggsäck. Riksdagen bör snarast avlyfta övriga delar i denna ryggsäck, dvs. dieselbeskattningen och avgiften på handelsgödsel; alternativt bör avgiften på handelsgödsel återföras till jordbruket. Sammantaget bör skatteryggsäcken utöver nu föreslagna sänkningar minska med ytterligare 110 miljoner kronor i el- och bränslebeskattning, 1,2 miljarder kronor i minskad dieselbeskattning, vartill kommer att 360 miljoner kronor av handelsgödselavgiftsmedel återförs till jordbruket.

I motion Sk24 (m) yrkas att avgiften på kväve i handelsgödsel avskaffas och att skatten på diesel sänks till 53 öre per liter för arbetsredskap i jord- och skogsbruk samt entreprenadmaskiner (yrkandena 6 och 7).

Dieselskatten tas också upp i motion Sk23 (c) yrkande 6. Dieselskatten är enligt motionen en tung börda för den svenska jordbruksnäringen. För att säkerställa näringens konkurrenskraft måste dieselskatten nedjusteras eller måste medel avsättas för att på annat sätt kompensera svenskt lantbruk för den i jämförelse med konkurrentländerna högre skatten på diesel.

Utskottet har vid flera tillfällen under senare år haft anledning att diskutera den svenska jordbruksnäringens miljö- och energiskatter och vilken betydelse dessa skatter har främst i ett EU-perspektiv där kostnader och intäkter i lantbruket i hög grad varierar inom gemenskapens medlemsländer (se bl.a. 1999/2000:MJU2 s. 70 f.). Genom den nu föreslagna skatteomläggningen jämföras jordbruket i energiskattehänseende med

tillverkningsindustrin. I proposition 1999/2000:105 beräknas omläggningen innebära ett skattebortfall brutto på cirka 220 miljoner kronor per år. Det kan i sammanhanget nämnas att regeringen i årets ekonomiska vårproposition (prop. 1999/2000:100 s. 190) meddelar att kartavgiften avskaffas från och med innevarande år. Inkomsterna till statsbudgeten från kartavgifterna uppgick år 1999 till ca 25 miljoner kronor.

Utskottet är inte berett att i detta sammanhang föreslå ytterligare skattelättnader för jordbruket och avstyrker motionerna Sk24 (m) yrkandena 6 och 7 samt Sk25 (kd) yrkandena 2 och 7.

När det gäller utformningen av lagförslaget föreslår utskottet en redaktionell jämkning som innebär att begreppen jord-, skogs- eller vattenbruksverksamhet i stället betecknas jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet i samtliga de paragrafer där begreppen förekommer.

Skattelättnader på bränslen och el. Val av system för skatteåterföringen m.m.

I fråga om skattelättnaderna på bränslen föreslår regeringen att dessa erhålls genom ett återbetalningssystem. Ansökan om återbetalning av skatten skall göras per kalenderkvartal. Rätt till ersättning föreligger endast när ersättningen för ett kalenderkvartal uppgår till ett gränsbelopp om minst 1 000 kr. Enligt propositionen likställs jordbruksnäringen härvidlag med tillverkningsindustrin när det gäller system för återbetalning och beloppsgräns.

Återföringen av energiskatten på el skall enligt förslaget likaledes göras genom ett återbetalningssystem. Möjlighet ges till kvartalsvis återbetalning vid förbrukning i större omfattning; i annat fall gäller årsvis återbetalning. Rätt till återbetalning föreligger endast för belopp som överstiger 1 000 kr per årsperiod. I denna del har regeringen valt ett system som avviker från vad som i dag tillämpas för tillverkningsindustrin och växthusnäringen.

I motion Sk22 (m) kritiserar propositionen med utgångspunkt i att skattelättnaden på bränslen endast gynnar de stora företagen och att stora delar av bondekåren utesluts från denna reform. Genom att ett gränsbelopp om 1 000 kr per kvartal införs blir t.ex. den jordbrukare som skulle kunna få återbäring med 990 kronor i kvartalet eller 3 960 kronor om året helt utan ersättning. Man hänvisar till att 40 % av volymen eldningsolja inte kommer att omfattas av förslaget. Vidare motsätter sig motionärerna den eventuella höjning av beloppsgränsen för återbetalning av elskatten som aviseras i propositionen och anför att det enda rimliga är att hela beloppet för skattebefrielse skall återbetalas och det administrativa förfarandet förenklas.

I motion Sk23 (c) anförs liknande kritiska synpunkter angående de föreslagna systemen för återföring av skatt. Även den som förbrukar lite el och eldningsolja måste få en rimlig möjlighet att ta del av skattenedsättningen. Någon gräns för återbetalningen av berörda skatter bör inte finnas. Återföringen av både bränsleskatten och elskatten bör ske genom ett försäkranssystem (yrkandena 1–5).

Enligt motion Sk24 (m) bör regeringen återkomma med ett förslag om deklarationsmetod som innebär att avdrag görs för energiskatterna i inkomstdeklarationen och att ingen beloppsgräns förekommer (yrkande 8).

Också i motion Sk25 (kd) yrkas att återföringen av skatt skall ske genom ett försäkranssystem. Någon beloppsgräns för återbetalning av skatt på bränslen skall inte gälla, eftersom detta missgynnar de mindre företagen. De som så önskar skall få återbetalning varje kvartal. Den aviserade höjningen av beloppsgränsen i fråga om elskatt avvisas (yrkandena 4–6).

Utskottet konstaterar att regeringen utförligt redovisat motiven för de i huvudsak skattetekniska lösningar som valts för skatteåterföringen till berörda näringar, inklusive för- och nackdelar med de återföringssystem som kan vara aktuella. Från de synpunkter utskottet har att företräda tillstyrker utskottet regeringens förslag och avstyrker motionerna Sk22 (m), Sk23 (c), Sk24 (m) och Sk25 (kd) i berörda delar.

Stockholm den 11 maj 2000

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Dan Ericsson

I beslutet har deltagit: Dan Ericsson (kd), Sinikka Bohlin (s), Inge Carlsson (s), Kaj Larsson (s), Ingvar Eriksson (m), Alf Eriksson (s), Ingemar Josefsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Kjell-Erik Karlsson (v), Caroline Hagström (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Gudrun Lindvall (mp), Eskil Erlandsson (c), Harald Nordlund (fp), Jonas Ringqvist (v), Berit Adolfsson (m) och Anders G Högmark (m).

Avvikande meningar

1. Jordbrukets och trädgårdsnäringens skattelättnader m.m.

Dan Ericsson (kd) och Caroline Hagstöm (kd) anför:

Som anføres i motion Sk25 (kd) utlovade regeringen i budgetpropositionen för år 2000 skattelättnader för jordbruksnäringen som beräknades uppgå till 330 miljoner kronor. Det är enligt vår mening oacceptabelt att regeringen nu lägger fram förslag som innebär att skattelättnaden krymper med en tredjedel till 220 miljoner kronor. Regeringen bör återkomma med förslag som innebär att skattelättnaden för bränsle och el uppgår till det ursprungligen angivna beloppet.

De skatter som nu är aktuella utgör emellertid endast en del av jordbrukets s.k. skatteryggsäck. Utöver den nu föreslagna lättnaden bör skattebördan minskas med ytterligare 110 miljoner kronor i el- och bränslebeskattning enligt vad vi anför ovan om regeringens tidigare utfästelser. Vidare bör dieselbeskattningen minska med 1,2 miljarder kronor, och de 360 miljoner kronor som tas ut i avgift på handelsgödsel bör återgå till jordbruksnäringen.

Totalt bör skattelättnaderna för jordbruksnäringen uppgå till 1,6 miljarder kronor utöver vad regeringen föreslagit.

Som framgår av motion Sk25 och skrivelsen från Trädgårdsnäringens Riksförbund innebär regeringens förslag att vissa företagsformer inom trädgårdsnäringen missgynnas. Många företag som bedriver primärproduktion har valt att samverka i kooperativa företag för vissa verksamheter som avser att färdigställa produkterna för försäljning. Det gäller t.ex. tvättning, sortering, förpackning, lagring och försäljning till reguljär handel. Dessa företag har inte en SNI-kod som klassar dem som jordbruks- eller trädgårdsföretag eller tillverkande industriföretag. Regeringen bör snarast återkomma med förslag som innebär att de kooperativa samverkansföretagen inte missgynnas.

När det gäller systemet för skatteåterföring av skatt på el och bränslen anser vi att lagstiftningen i allt väsentligt bör utgå från vad som är bäst och enklast för medborgarna och företagarna. Riksdagen bör därför besluta om ett försäkranssystem för återföringen. Förslaget om en beloppsgräns för återbetalning av skatt på bränslen missgynnar uppenbart de mindre jordbruksföretagen. Någon beloppsgräns bör inte gälla, och alla som så önskar bör få återbetalning varje kvartal. Eventuella höjningar av beloppsgränsen bör avvisas av riksdagen.

Med det anförda föreslår vi att skatteutskottet tillstyrker motion Sk25 yrkandena 2–7.

2. Jordbrukets energiskatter m.m.

Ingvar Eriksson, Catharina Elmsäter-Svärd, Berit Adolfsson och Anders G Högmark (alla m) anför:

Vi delar uppfattningen i motion Sk22 (m) angående det orimliga i att stora delar av bondekåren utesluts från de föreslagna skattelättnaderna för bränslen. Propositionen innebär i denna del att jordbrukare som inte förbrukar mer olja än att återbäringen skulle bli 990 kronor per kvartal eller 3 960 kronor om året blir helt utan ersättning. För många jordbrukare är 3 960 kr en betydande summa. Som framgår av Sveriges Lantbruksuniversitets yttrande kommer 40 % av eldningsoljevolymen inte att omfattas av skattelättnaden. Det enda rimliga är att hela beloppet för skattebefrielse återbetalas och det administrativa förfarandet förenklas. Om riksdagen beslutar om skattelättnader för jordbruksföretag och andra företag för att förbättra deras konkurrenskraft får inte administrativa hinder användas som skäl för att höja dessa skatter igen. Riksdagen bör därför avvisa även den aviserade höjningen av beloppsgränsen för återbäring av elskatten.

Vi ansluter oss också till de mer övergripande synpunkterna i motion Sk24 (m) om jordbrukets skattebörda. Punktskatterna på produktionsmedel är avsevärt högre i Sverige än i omvärlden. Detta ger konkurrensnackdelar för svenska livsmedel på den gemensamma marknaden. Vi delar motionärernas bedömning att avgiften på kväve i handelsgödsel bör avskaffas och att dieselskatten för arbetsredskap inom jordbruket bör sänkas till 53 öre per liter. Vi anser också att förslaget i motion Sk24 om att jordbrukare i sin inkomstdeklaration skall få begära reduktion för energiskatten har betydande

fördelar, främst genom att metoden innebär betydligt mindre byråkrati än det system som regeringen föreslagit. Samtidigt kommer man ifrån den diskriminering av mindre och medelstora jordbruksföretag som regeringens förslag innebär. Med ett system med avdrag i deklARATIONEN behövs inga beloppsgränser av administrativa skäl. Alla jordbrukare kan därmed få del av skattelättnaden.

Med det anförda föreslår vi att skatteutskottet tillstyrker motionerna Sk22 och Sk24 yrkandena 6–8.

3. Jordbrukets skattelättnader m.m.

Eskil Erlandsson (c) anför:

Som framgår av motion Sk23 (c) är jord- och skogsbruket till stor del drivkraften och motorn på den svenska landsbygden. Det är nödvändigt att Sveriges lantbrukare ges de politiska och ekonomiska förutsättningarna för att kunna utvecklas som företagare. Svensk jordbruksnäring måste ges ekonomiskt likvärdiga konkurrensvillkor med villkoren i t.ex. Finland och Danmark. Därför måste den s.k. skatteryggsäcken lyftas av jordbruket. De nu framlagda förslagen om skattenedsättning lever inte upp till tidigare löften av regeringen, som utgick från beräkningar om en skatteeffekt på 330 miljoner kronor. Förslagen beräknas nu innebära skattelättnader om endast 220 miljoner kronor, och därmed uppnår man inte målsättningen och löftet att jämställa jordbruket med tillverkningsindustrin vad gäller el- och eldningsoljesbeskattningen. Vi anser att de utlovade skattenedsättningarna skall fullföljas.

Förslaget om en beloppsgräns om 1 000 kr per kvartal för återbäring av eldningsoljeskatten är olyckligt för det småskaliga jordbruket och utesluter i praktiken 40 % av alla jordbruksföretag från skattelättnaden på bränslen. Motsvarande andel som ej får del av lättnaderna i elskatten är 35 %. Detta är inte acceptabelt i ett läge när det svenska jordbrukets lönsamhet är hårt ansträngd. Gränsbeloppen måste ändras så att även den som förbrukar lite får rimlig möjlighet att ta del av nedsättningen. Vi anser det inte motiverat att tillämpa någon gränssättning för vare sig elskatten eller eldningsoljeskatten. För att minska byråkratin för jordbruksföretagen är ett försäkranssystem att föredra framför det system med återbetalning som regeringen föreslagit.

För att säkerställa det svenska jordbrukets konkurrenskraft krävs ytterligare satsningar. Dieselskatten måste nedjusteras eller så måste medel avsättas för att kompensera jordbruket för den i jämförelse med konkurrentländerna högre skatten på diesel.

Med det anförda föreslår vi att skatteutskottet tillstyrker motion Sk23.

Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	1
Lagförslagen.....	3
Motionerna.....	3
Ärendets beredning.....	5
Utskottet.....	5
Justeringar i regelsystemet för exportbutiker.....	5
Skattefrihet för proviantvaror.....	7
Effektskatt på kärnkraftsel.....	8
Omläggning av jordbrukets energibeskattning.....	9
Övriga frågor.....	13
Hemställan.....	14
Reservationer.....	17
1. Justeringar i regelsystemet för exportbutiker (mom. 1) – m.....	17
2. Skattefrihet för proviantvaror (mom. 2) – m.....	18
3. Effektskatt på kärnkraftsel (mom. 3) – m.....	19
4. Effektskatt på kärnkraftsel (mom. 3) – kd, fp.....	20
5. Omläggningen av jordbrukets energibeskattning (mom. 4) –m.....	20
6. Omläggningen av jordbrukets energibeskattning (mom. 4) –kd.....	21
7. Omläggningen av jordbrukets energibeskattning (mom. 4) – c.....	23
Omläggningen av jordbrukets energibeskattning (mom. 4) – fp.....	24
Bilagor	
1. Propositionens lagförslag.....	25
2. Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 1999/2000:MJU5y.....	75